

Sanayi devlerinin finansman yapısında rekor bozulma!

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunun kaynak yapısında 5 yıldır devam eden bozulma 2019'da hızlandı. 2015'te ilk kez yüzde 60'ların üstüne çıkan toplam borçların payı yüzde 68,4'e yükselirken özkaynakların payı ise yüzde 31,6'ya geriledi. ISO Başkanı Bahçivan, "ISO 500'ün kaynak yapısındaki çarpıklık dünya ortalamalarının da üstünde" dedi.

Geride bıraktığımız yıl 73 milyar doları aşkın ihracat yapan Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunun finansman yapısındaki bozulma 2019'da devam ederken 2015 yılı ile birlikte ilk kez yüzde 60'ların üstüne çıkan toplam borçların payı 1,4 puan daha artarak yüzde 68,4'e yükseldi. Özkaynakların payı ise yüzde 31,6'ya geriledi. Bu oranın tarihsel olarak en olumsuz kaynak yapısı olduğuna dikkat eden İstanbül Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, söz konusu oranların dünya ortalamalarının da üstünde olduğunu vurguladı. Bu borç ve finansal yük altında sanayicinin bugün en büyük avantajının ise faizlerin düşük seviyede seyretmesi olduğunu belirten Bahçivan, "ISO 500'ün temel göstergeleri de göstermektedir ki sanayici kazandıklarıyla borç kapatamıyor. Borçla yaşamak zorunda. Bu borcu çevirebilmek adına düşük faizlere ihtiyaç duyuyor. Bu nedenle yüksek faizle mücadele hiç hafife almamalıyız" dedi.

Listeye yeni girenler

5	Star Rafineri A.Ş.
38	Eti Bakır A.Ş.
100	BEYPI Bepazan Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.
111	Eczacıbaşı Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
211	Gönenli Süt ve Süt Ürünleri Gıda San. ve Tic. A.Ş.
226	Tiryaki Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.
285	Tekdas Kauçuk San. ve Tic. A.Ş.
366	Onsa Rafineri A.Ş.
405	Standard Profil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
406	Armada Gıda Tic. San. A.Ş.
419	Standard Profil Ege Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
449	E.R. Yem Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
459	Baykan Moda A.Ş.

BORÇLANMADA SORUN YOK

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, bundan sonraki dönemde faiz oranlarının önemi koruyacağına dikkat çekti. Şirketlerin borç ikliminden en önemli dönerlerinden birine geçildiğini belirten Bahçivan, "TL kredilerdeki büyüme yılından bu yana yüzde 30 oldu. Ticari krediler burada 33,3 pay alıyor. Borçlanmada bir sorun demek haksızlık olur. TL faizlerde de geçmiş yıllara oranla düşük olduğu bir dönemdeyiz ve bu oranlar uzun süre düşük seyretmeli" dedi.

Tüpraş zirveyi yine kaptı

İstanbul Sanayi Odası'nın hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2019 Araştırması"nın sonuçları ISO Başkanı Yardımcıları İrfan Özhamaratlı ve Sadık Ayhan Saruhan'ın da katıldığı basın toplantısında ISO Başkanı Erdal Bahçivan tarafından açıklandı. 1968 yılından bu yana aralıksız olarak gerçekleştirilen çalışmanın 2019 yılı sonuçlarına göre üretimden net satışlara göre Türkiye'nin en büyük kuruluşu 87 milyar 949 milyon lira ile yine "Tüpraş" oldu. Onu, 37 milyar 71 milyon liralık üretimden satışla "Ford Otomotiv" ve 25 milyar 851 milyon lira ile de "Toyota Otomotiv" takip etti.

2019 yılında 500 büyük sanayi kuruluşunun finansman giderleri yüzde 33,4 düşüğe 63,8 milyar TL'ye inerken, finansman

İkinci ligiden birinci lige yükselenler

2019	2018*	Kuruluşlar
270	72	BAGFAŞ Bandırma Gübre Fabrikaları A.Ş.
301	97	Doğuş Yiyecek ve İçecek Üretim San. Tic. A.Ş.
344	92	Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.
359	150	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.
376	328	CİMTAŞ Çelik Imalat Montaj ve Tesizat A.Ş.
379	190	RMK Marine Gemi Yapım Sanayi ve Deniz Taşımacılığ İletmesi A.Ş.
380	73	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.
394	178	Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.
399	38	Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İth. A.Ş.
402	99	Tuğuş Gıda San. ve Tic. A.Ş.
411	412	Uludağ İçecek T. A.Ş.
413	51	Cimtas Boru İmalatları ve Tic. Ltd. Şti.
424	26	Agrobrest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk İmalat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.
429	225	Oruçoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.
434	349	İskur Boya Tekstil Tic. ve San. A.Ş.
435	9	Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.
438	31	Ozdemir Mensucat San. ve Tic. A.Ş.
457	168	Özylmaz Fındık Tic. ve San. Ltd. Şti.
461	36	Demir Export A.Ş.
465	14	Erdem Soft Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.
468	20	Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.
469	5	Feida İffco Gıda San. ve Tic. A.Ş.
475	84	Safa Tarım A.Ş.
480	59	Realikom Tekstil Ürünleri Sanayi Pazarlama ve Dış Ticaret A.Ş.
483	21	Yakupoğlu Tekstil ve Deri San. Tic. A.Ş.
484	216	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.
485	46	Torun Bakır Alaşımları Metal San. ve Tic. A.Ş.
487	34	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.
488	6	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.
494	74	Maren Maraş Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.
498	90	Soyyığıt Gıda San. ve Tic. A.Ş.
499	33	Karizma Beşler Et-Gıda San. ve Tic. A.Ş.
500	119	Aydın Mensucat Döşemelik Kumaş San. ve Tic. A.Ş.

* ISO 2'nci 500 listesindeki yeri

İlk 500'de en fazla yükselenler

2018	2019	Kuruluş	Değişim
147	431	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	-284
179	373	Nurul Makina ve Sanayi A.Ş.	-194
191	351	HT Solar Enerji A.Ş.	-160
246	377	Erikli Su ve Meşrubat San. ve Tic. A.Ş.	-131
215	326	Astor Transformator Enerji Turizm İnşaat ve Petrol San. Tic. A.Ş.	-111
212	320	Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	-108
292	396	Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	-104
178	281	Sumitomo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	-103
305	405	Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	-100
340	435	Park Cam San. ve Tic. A.Ş.	-95
231	324	Klimasan Klima San. ve Tic. A.Ş.	-93

giderlerinin faaliyet kârı içindeki da payı yüzde 88,9'dan yüzde 69,3'e geriledi. ISO Başkanı Erdal Bahçivan bu rakamlara göre 2019'da finansman giderlerinin faaliyet kârı üzerindeki baskısının azaldığını ancak söz konusu giderlerin yine de yüksek olduğunu söyledi.

Üretimden satış hızında yavaşlama

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2018 yılında 878 milyar lira olan üretimden satışlarını 2019 yılında yüzde 16,4 oranında artırarak 1 trilyon liradan üzerine çıkardı. 2019 yılındaki artış, 2017'deki yüzde 33,2 ve 2018'deki yüzde 34,5'lik oranlar ile kıyaslandığında, son üç yılın en düşük artışı olarak dikkat çekti, büyüme performansı yavaşladı. ISO 500'ün ihracatı da yüzde 2,4 artışla 73,5 milyar dolar oldu. Listede 30 yıl önce ihracat yapan firma sayısı 409 iken, son yıllarda bu rakam 450'ler bandını aş-

tı ve 2019 yılında 463'e çıktı. ISO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 42 oldu.

Faaliyet kârı 92 milyar liraya geriledi

Araştırmaya göre sıralamanın ilk 50'inci üretimden satışlar için elde ettiği pay, yüzde 50'ler seviyesini korudu. Temel göstergelere göre, 2019'da ISO 500'ün faaliyet kârı oranı 2,8 puan gerileyerek yüzde 10,9'dan yüzde 8,1'e indi. Toplam faaliyet kârı büyüklüğü ise 2018 yılında 108 milyar TL iken, 2019'da yüzde 14,6 azalarak 92 milyar TL'ye düştü. Geçen yıl iç talebin daralması ve dış talep koşullarının zorlaşması nedeniyle sanayi kuruluşları, maliyet artışlarını satış fiyatlarına yeterince yansıtamadı, fiyatlar da indirime gitti. Bu nedenle faaliyet kârında da önemli bir gerileme ortaya çıktı. Ölçülmeye başlandığı 2013 yılından itibaren sürekli artış gösteren FAVÖK

(Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar) büyüklüğü, ilk kez yüzde 8,1 düşüğe 140 milyar TL'den 129 milyar TL'ye düştü.

Finansman giderleri yüzde 33,4 düştü

ISO 500'ün diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârları 154 milyar TL'iken, gider ve zararları 117 milyar TL oldu. Böylece 37 milyar TL'lik üretim faaliyeti dışı net gelir elde edildi. Finansman giderleri yüzde 33,4 düşüğe 96 milyar liradan 64 milyar liraya inerken, finansman giderlerinin faaliyet kârı içindeki payı da yüzde 88,9'dan yüzde 69,3'e geriledi. Sanayi kuruluşları 2018'de elde ettikleri kârın neredeyse tama-

mını finansman giderlerine ayırmışken, 2019 yılında finansman giderlerinin faaliyet kârı üzerindeki baskısı daha azaldı. Erdal Bahçivan, "Finansman giderleri, ISO 500'ün kârlılığında belirleyici olmayı 2019 yılında da sürdürdü. 2019 yılında finansal dalgalanmaların azalması, Türk Lirası'ndaki değer kaybının yavaşlaması, enflasyondaki düşüş ve faiz oranlarındaki gerilemelerin sonucu olarak bir önceki yıla göre finansman maliyetleri önemli ölçüde azaldı. 2019'un özellikle ikinci yarısında, faiz oranlarındaki düşüşler ile Türk Lirası'ndaki göreceli istikrar, ISO 500 için 2018'e göre daha olumlu mali koşullar yarattı" dedi.

